

BARTIN İLİ KAPISUYU KÖYÜ'NDEKİ YEREL HALK, ZİYARETÇİLER VE YÖNETİCİLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM PLANLAMASINA YÖNELİK BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ

Yeliz SARI NAYİM¹

ÖZ

Araştırma kapsamında; Bartın ili Kurucuşile İlçesi Kapısuyu Köyü'ndeki yerel halk, ziyaretçi ve yöneticilerin sürdürülebilir turizm planlamasına yönelik düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma yönteminin birinci aşamasında araştırma konusu ve alanın doğal ve kültürel verileri ile ilgili ön etüt çalışması tamamlanmıştır. Burada alan gözlemleri, bireysel görüşmeler, literatür taramaları ve çeşitli haritalardan temin edilen verilerden yararlanılmıştır. İkinci aşama olan verilerin analizinde ise GZFT² analizi ve anket çalışması devreye girmiştir. GZFT analizi sayesinde Kapısuyu Köyü'nün turistik açıdan güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri tespit edilmiştir. Yerel halk, ziyaretçi ve yöneticilere uygulanan anket çalışması ile turizm ve korumaya yönelik düşünceler elde edilmiş, ayrıca araştırma alanındaki olumsuz çevre faktörleri, turistik ve rekreasyonel altyapı hakkında da fikir sahibi olunmuştur. Tüm analiz sonuçları, son aşamada birlikte değerlendirilmiş, uygulanmış sürdürülebilir turizm örneklerinin desteğiyle çözüm önerileri sunulmuştur. Bu öneri stratejiler sayesinde, yerel halkın ekonomik ve sosyal yaşantısına katkı sağlanırken aynı zamanda kendi doğal ve kültürel değerlerini koruyarak kullanma deneyimi kazanmalarına fırsat sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir turizm, planlama, anket çalışması, Kapısuyu Köyü, Bartın ili.

INVESTIGATION OF THE OPINIONS OF THE LOCAL PEOPLE AND ADMINISTRATORS ON KAPISUYU VILLAGE, BARTIN PROVINCE ON SUSTAINABLE TOURISM PLANNING

ABSTRACT

The purpose of this study is to find out the opinions of local people, visitor and administrators in Kapısuyu Village of Kurucuşile district in Bartın province on sustainable tourism planning. In the first step of the research method, a preliminary survey on the natural and cultural data of the research area and topic was completed. While doing that, observations, individual meetings, literature review and data from different maps were used. And in the second step that is the data analysis, SWOT³ analysis and questionnaire survey were used. With SWOT analysis, the strength and weakness of Kapısuyu Village in touristic terms as well as threats and opportunities were determined. With the questionnaires administered to locals, visitors and administrators, their ideas on tourism, conservation and on the negative environmental factors, touristic and recreational infrastructure in the research area were identified. All the results of the analyses were evaluated in the last step and suggestions were made using applied sustainable tourism examples. These suggested strategies will not only contribute to the economic and social life of the local people but also will offer them the opportunity to protect and use their own natural and cultural values.

Keywords: Sustainable tourism, planning, the questionnaire survey, Kapısuyu Village, Bartın Province.

¹ Yrd. Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bartın, yelizsari@yahoo.com.

² GZFT: Güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar, tehditler.

³ SWOT: Strengths, weaknesses, opportunities, threats.

GİRİŞ

Sürdürülebilirlik kavramı, ilk defa 1987 yılında Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun Brundtland olarak adlandırılan 'Ortak Geleceğimiz' başlıklı raporunda gündeme gelmiştir (Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu, 1991; Kaya, 1997; TC Dışişlikler Bakanlığı, 2016). Raporla 'Sürdürülebilirlik' kavramını oluşturan temel düşünce; günümüz ve gelecek nesillerin gereksinimlerini dikkate alarak doğal ve kültürel kaynakları yok etmeden, niteliğini bozmadan, onları geliştirecek şekilde yararlanmak olarak açıklanmaktadır. Brundtland açıklamasına göre sürdürülebilirlik; bütüncül planlama ve stratejik gelişmeye sahip olmalı, temel ekolojik sistemleri korumalı, verimliliği gelecek kuşaklara taşınmalı ve ekonomik büyüme ile doğal kaynaklar arasındaki dengeyi sağlamalıdır (Kaya, 1997; Emrealp, 2005; TC Dışişlikler Bakanlığı, 2016). Uluslararası Doğayı Koruma Birliği de (IUCN-International Union for Conservation of Nature), sürdürülebilir kalkınma kavramını şu şekilde tanımlamıştır (McIntyre et.al., 1993);

'Sürdürülebilir kalkınma, olası gelişmekte olan kaynakları azaltmadan veya tüketmeden gelişmelere izin verme sürecidir. Bu genellikle ya kullanıldıkları oranda kendini yenileyebilecek kaynakların idare edilmesiyle ya da hızla yeniden iyileştirme ihtiyacında olan kaynakların yavaş bir şekilde kullanımını değiştirmekle başarılabilir. İşte bu yolla, kaynaklar hem şimdiki nesillere hem de gelecek nesillere taşınabilecek şekilde olduğu gibi kalırlar.'

Yapılan araştırmalarda sürdürülebilir kalkınmada önemli bir yeri olan turizmin, öncelikle doğal ve kültürel çevre ile olan ilişkisinin uyumlu olması gerektiği sıklıkla ifade edilmektedir (Budowski, 1977; Gülez, 1998; Sarı, 2001). Sürdürülebilir kalkınmanın üç ana ilkesi bulunmaktadır. Bunlardan ilki temel ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemlerin devamlılığını sağlayan gelişmeleri temin eden 'Ekolojik Sürdürülebilirlik'dir. İkincisi, kültürel ve toplumsal değerler ile uyumlu, yaşam kalitesini artıran gelişmelere müsaade eden 'Sosyal ve Kültürel Sürdürülebilirlik'dir. Üçüncüsü ise doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin gelecek kuşaklara taşınabilmesi için gerekli olan ekonomik gelişmeleri sağlayan 'Ekonomik Sürdürülebilirlik' ilkesidir (McIntyre et.al., 1993).

Turizmin ekolojik süreçler, kültürel çevre ve ekonomi ile olan bu sıkı ilişkisi, toplumsal ve çevresel kalkınmayı artırarak yaşam kalitesinin devamlılığını hedefleyen sürdürülebilir turizm kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur (McIntyre et.al., 1993; Gezici, 1998; Sarı, 2001; Duran, 2009). Bu nedenle sürdürülebilir turizm, turizm ve doğa koruma arasındaki ortak bir ilişkiyi ifade etmektedir ki doğa turizmi, yumuşak turizm, çevreye duyarlı turizm, ekoturizm gibi birçok kavramın, sürdürülebilir turizm gelişimi için kullanıldığı görülmektedir (Himmetoğlu, 1992; Clarke, 1997; Karaaslan, 1995; Sarı, 2001; Sarı Nayim, 2015).

Sürdürülebilir turizm, insanın etkileşimde bulunduğu sosyo-kültürel çevrenin korunduğu, biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemlerin devam ettiği, aynı zamanda hem turistlerin hem de gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılandığı bir yönetim biçimidir (Eren, 2009). Sürdürülebilir turizmde bir

yandan ekolojik ve kültürel bütünlük devam ettirilirken, diğer yandan tüm kaynakların yönetimi ekonomik, rekreasyonel, estetik, bilimsel ve eğitsel ihtiyaçların karşılanabileceği şekilde düşünülmektedir (Budowski, 1977; Gülez, 1998; İzgi, 2007; Sarı, 2001). Çünkü sürdürülebilirlik denilince sadece çevre değil, sosyo-kültürel ve ekonomik boyutlar da devreye girmektedir.

Son yıllarda özellikle ziyaretçilerin çevreye olan ilgisinin giderek artması; doğal ve kültürel alanların korunmasını, sürdürülebilirliğin sağlanmasını ve bozulmadan gelecek nesillere aktarılması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Bu amaca yönelik olan sürdürülebilir turizm, çevresel değerlerin korunması ile birlikte, yerel halkın ve turistlerin memnuniyet düzeyinin artırılmasını sağlayacak yönetim stratejilerini de kapsamaktadır (Duran, 2009).

Jafari and Wall (1994), sürdürülebilir turizm gelişiminin,

- doğal çevrenin turizme kaynak oluşturduğu,
- doğanın korunmasında turizm ve doğanın yönetimi,
- koruma amaçlı faaliyetlere yer verilmesi,
- yerel halk ve toplumun geliştirilmesi için turizm aracılığıyla doğa eğitimi sağlanması kapsamında ele alınması gerektiğini ifade etmektedir.

Ve bu dört ana konunun, sürdürülebilir turizm planlaması ve gelişiminde detaylı olarak politika ve stratejilerde yer alması gerektiği vurgulanmaktadır (Sarı, 2001; Sarı Nayim, 2014a). Bunlara rağmen plansız turizm hareketleri ile giderek gelecek nesillere sağlıklı bir çevre bırakma düşüncesi ortadan kalkmaktadır. Halbuki sürdürülebilir turizm, habitat korumaya, turizm potansiyelini arttırmaya ve ülkesel kalkınmaya yönelik amaçları barındırmaktadır. Bu amaçlar şöyle sıralanabilir (Eren, 2009):

- Tarihsel, doğal ve kültürel varlıklara ait çeşitliliğin, habitatları ile beraber korunarak turizme kazandırılması,
- Turizmin çeşitlendirilerek 12 aya yayılması,
- Turizme dayalı ekonomik faaliyetlerin artırılması,
- Ulusal ve uluslararası düzenlenen organizasyonlara ev sahipliği yapılması,
- Turizm alanına olan ulaşım çeşitlerinin ve kalitenin artırılması,
- Turistik altyapı sorunlarının çözülmesi,
- Turizm hizmet sektöründeki çalışanların nitelik ve niceliğinin artırılması,
- Turizme olan yatırım ve desteklerin genişletilmesi,
- Turizm amaçlı tanıtım ve pazarlama etkinliklerinin artırılması.

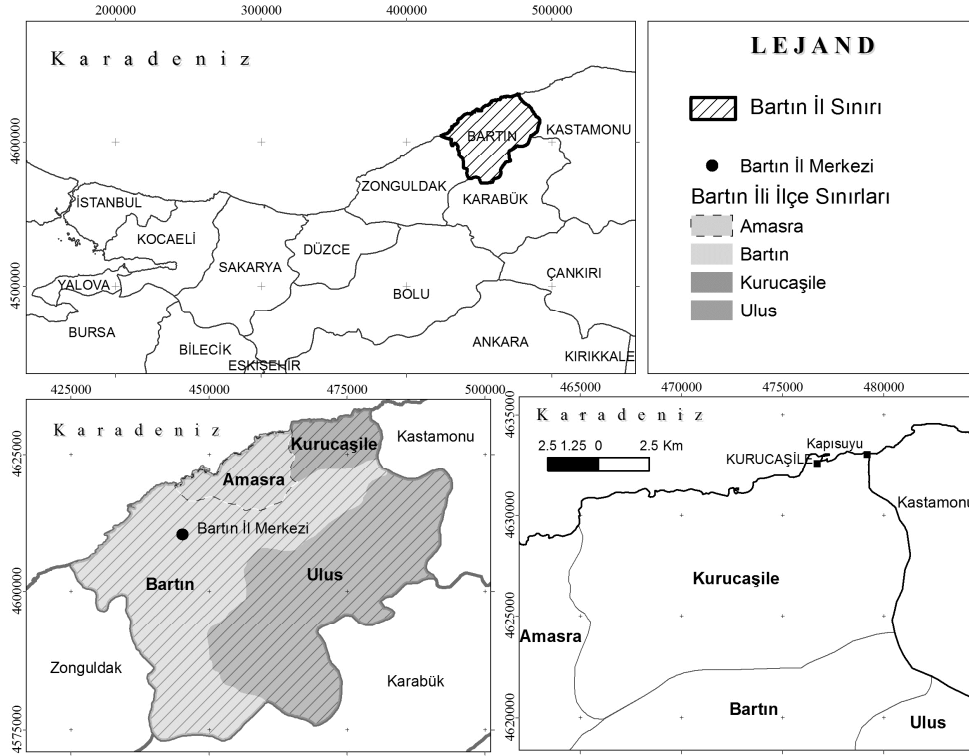
Bu amaçlar doğrultusunda kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarının bir araya gelerek oluşturdukları Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC-Global Sustainable Tourism Council) sürdürülebilir turizm planlamalarında kullanılacak kriterleri dört ana başlık altında toplamışlardır. Bunlar; toplumsal refah, doğal ve kültürel çevrenin korunması, ürün kalitesi ve turist memnuniyeti ile

yönetim ve izleme'dir. İlk üç aşamanın uygulanması, yönetim ve izleme sisteminin oluşturulması ile gerçekleşmektedir (Uzun, 2012). Ayrıca sürdürülebilir turizm planının yerel halkın desteği olmadan başarılı olabilmesi mümkün değildir. Özellikle turizmden en fazla etkilenen yerel halkın veya temsilcilerin planlamaya dahil edilmesi sürdürülebilir turizmin temel ilkeleri arasındadır. Zaten sürdürülebilir turizme yönelik hedeflere ulaşılabilmesi için, toplum, yerel yönetim, turizm endüstrisi ve çevre taraftarlarından oluşan farklı bileşenlerin turizm gelişimine yaklaşımlarını ve beklentilerini değerlendirmek ve bu beklentiler arasında uzlaşmalar sağlamak gerekmektedir. Bu uzlaşma sonucunda; turistlerin, turizm girişimcilerinin ve yerel halkın daha iyi bir çevre ile yaşama ulaşma istekleri gerçekleştirilecek ve bu hedefler doğrultusunda çevrenin garanti altına alınmasını kapsayan sürdürülebilir turizm gelişimi sağlanmış olacaktır (McIntyre et. al., 1993; Sarı, 2001; Cömert, 2002; Sarı Nayim, 2014a).

Bu süreçte toplumun ve yöneticilerin çevreyi nasıl gördüğü ve değerlendirdiği, turizmin bölgede nasıl gelişeceği ve buna bağlı sosyal-ekolojik etkilerin önceden tanımlanmış ve göz önüne alınmış olması gereklidir (Uzun, 2012).

Bu kapsamda Batı Karadeniz Bölümü'nde Bartın ili Kurucaşile ilçesine bağlı Kapısu Köyü incelenmiştir (Şekil 1). Yerleşimde turizmin planlı ve sürdürülebilir gelişimini sağlamak amacıyla konu ve alana ilişkin literatür verileri elde edilmiş, yerel halkın ve yöneticilerin sürdürülebilir turizme yönelik fikirleri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca araştırmada yöre turizmini etkileyen doğal ve kültürel peyzaj özellikleri, turistik ve rekreasyonel altyapı olanakları ile çevre üzerindeki olumsuz etkenler bir arada değerlendirilmiştir.

Bartın ili kıyı kesiminin en doğusunda yer alan kırsal yerleşim, Küre dağlarının Karadenize uzanan bölümünde deniz seviyesi ile 300 m yükseklikler arasında bulunmaktadır (Şekil 1). Ormanlık alanda bulunan köyün sınırları içinde Küre Dağları Milli Parkı'nın giriş kapılarından biri yer alır. Alan içinde bulunan Bartın-Kastamonu il sınırını oluşturan Kapısu Deresi, kumul alan ile Karadenize bağlanmaktadır. Bu bölüm, yazın ziyaretçiler ve yerel halk tarafından plaj olarak kullanılmaktadır. Köyün başlıca sorunlarından biri göçtür. Özellikle kış aylarında köyde sadece yaşlı nüfus kalmaktadır (İkiz, 2007).

Şekil 1. Araştırma Alanının Bölge ve İl İçindeki Konumu

Sarı Nayim, Yeliz (2014b)

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Veri Tabanı'ndan elde edilen 2007-2013 yılları arasında Bartın ili Kurucasıle İlçesi Kapısıyu Köyü'nde ikamet eden kadın ve erkek sayısı aşağıda verilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Kapısıyu Köyü'ne ait 2007-2013 yılları arası nüfus durumu (TÜİK, 2013)

Yıl	Kadın	Erkek	Toplam
2007	69	75	144
2008	73	78	151
2009	76	74	150
2010	65	74	139
2011	62	73	135
2012	65	76	141
2013	63	71	134

1970'li yıllara kadar Kapısıyu Köyü, geleneksel ahşap tekne yapımı ile ön planda iken son yıllarda bu özelliğini yitirerek, daha çok deniz turizmi üzerine gelişmiştir. Her yıl köyün tanıtımı ve turizmi geliştirmek için 'Kapısıyu Etkinlikleri' düzenlenmektedir (İkiz, 2007).

I. YÖNTEM

Kapısıyu Köyü'nün turizm potansiyelini ve sürdürülebilirliğini incelemek için oluşturulan yöntem üç aşamada yürütülmüştür.

Birinci aşama olan verilerin toplanması esnasında araştırma konusu ve araştırma alanının doğal ve kültürel verileri ile ilgili araştırmalar gerçekleştirilerek ön etüt çalışması tamamlanmıştır. Burada alan gözlemleri, bireysel görüşmeler, literatür taramaları ve çeşitli haritalardan temin edilen verilerden yararlanılmıştır.

İkinci aşama olan verilerin analizinde ise GZFT analizi ve anket çalışması devreye girmiştir. GZFT analizi sayesinde Kapısıyu Köyü'nün turistik açıdan güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri tespit edilmiştir. GZFT analizi tekniğinin seçilmesinin nedeni Kapısıyu Köyü'nün zayıf yönlerinin belirlenerek sürdürülebilir turizm açısından fırsata çevrilmesidir. Ayrıca turizmin sürdürülebilirliğini engelleyen tehditleri ortadan kaldırmak için gereken önlemlerin alınmasını sağlamaktır. Yerel halk, ziyaretçi ve yöneticilere uygulanan anket çalışması ile de turizm ve peyzaj korumaya yönelik düşünceler elde edilmiş, ayrıca araştırma alanındaki olumsuz çevre faktörleri, turistik ve rekreasyonel altyapı hakkında fikir sahibi olunmuştur.

Araştırmada 'Katılımlı gözlem' tekniği Eser (2011), Sarı (2001), Sarı Nayim (2014a; 2015)'e göre, bireysel görüşme teknikleri Duran (2008), Sarı (2001), Sarı Nayim (2014a; 2015)'e göre, GZFT analizi Eser (2011)'e göre uygulanmıştır. Anket çalışmasının hazırlanması, uygulama ve analizinde ise Orhunbilge (2000), Sarı (2001), Altunışık ve diğ. (2010), Açıksöz ve Gökçe (2014), Sarı Nayim (2014a; 2015)'den yararlanılmıştır. Araştırma alanında yerel halk, ziyaretçi ve yöneticilere uygulanmak üzere anket formları hazırlanmıştır. Anket çalışması yüzyüze görüşme ve Basit Rastgele/Tesadüfi Örnekleme Yöntemi kullanılarak uygulanmıştır. Uygulama, 2013 yılı güz ve bahar döneminde arazi çalışmaları esnasında gerçekleştirilmiştir.

TÜİK (2013) verilerine göre Bartın ili Kurucasıle ilçesi Kapısıyu Köyü nüfusu; 71 kadın ve 63 erkek olmak üzere toplam 134 kişidir. Araştırmada anket uygulaması için araştırma evreni belirlenirken aşağıdaki formülden yararlanılmıştır (Orhunbilge, 2000; Açıksöz ve Gökçe, 2014). Araştırmada % 95 güven aralığında ve % 10 hata payı göz önüne alınarak, yerel halk, ziyaretçi ve yöneticilere en az 56 adet anket uygulanması gerektiği tespit edilmiştir.

$$n \geq Z^2 \times N \times p \times q \div N \times D^2 + Z^2 \times p \times q$$

$$n \geq (1,96)^2 \times 134 \times 0,5 \times 0,5 \div (134 \times (0,1)^2 + (1,96)^2 \times 0,5 \times 0,5) = 128,69 \div 2,30 = 56 \text{ adet}$$

n: Örnek büyüklüğünü,

Z: Güven katsayısını (%95'lik güven düzeyi için Z=1,96),

N: Ana kütle büyüklüğünü (Toplam 134 kişi),

p: İstenen özelliğin ana kütlede bulunma oranı (Ölçülmek istenen örnek büyüklüğünün

başlangıçta ana kütlede bulunma oranı bilinmediğinden ve bu konuda ön bir araştırma yapılmadığından p ve q değerleri birbirine eşit (0,5) yani %50 alınarak en yüksek tahmini değere ulaşılmaktadır),

q: Ölçülmek istenen büyüklüğün ana kütlede bulunmama oranı ($1-p=0,5$),

D: Kabul edilen örnek hatasını göstermektedir (%10).

Anket çalışmaları, 40 adedi köy halkı ile, 10 kişi Kapısuyu köyünün bağlı olduğu Amasra ilçe merkezi'ndeki ziyaretçilerle, 6 adedi ise köy yöneticileri ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan anketler iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde anket uygulanan kişilerin yaş, cinsiyet ve eğitim durumları gibi sosyal veriler hakkında bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. İkinci bölümde ise yerel halk, ziyaretçilerin ve yöneticilerin turizm ve peyzaj korumaya yönelik düşüncelerini öğrenmek amacıyla sorular yöneltmiştir.

Anket uygulamalarından elde edilen veriler, SPSS paket programı kullanılarak frekans ve çapraz tablo analizi aracılığıyla bulgulara dönüştürülmüştür. Son aşamada bulgularla birlikte değerlendirilen sonuçlar, sürdürülebilir turizm çözüm önerileri ile desteklenerek sunulmuştur.

II. BULGULAR

GZFT analizi ve anket çalışması aracılığıyla Kapısuyu Köyü ile ilgili elde edilen veriler aşağıda sunulmuştur:

A. GZFT Analizi Sonuçları

Araştırma alanının güçlü yönleri:

- Küre Dağları Milli Parkı yakınında yer alması ve Küre Dağları Milli Parkı' nın bir girişinin köy sınırları içinde yer alması,
- Denize dayalı turizmin giderek gelişmesi,
- Turizme olanak sağlayacak kumul alan, Kapısuyu Deresi, orman alanı gibi doğal alanları içermesi,
- Orman köyü olması nedeniyle piknik ve doğa yürüyüşü yapmaya uygun bir yer olmasıdır.
- Araştırma alanının zayıf yönleri:
- Turizm için yeterli tanıtımın yapılmaması ve bölgeye yönelik turizm yatırımlarının olmaması,
- Altyapı ve ulaşım problemlerinin olması,
- Konaklama imkanlarının yetersiz olması,
- Dışa göçün olması, genç nüfusun kaybedilmesidir.
- Araştırma alanının fırsatları:
- Doğal kaynaklarının varlığı (orman, Kapısuyu Deresi vb). Buna bağlı ziyaretçilerin alternatif olarak doğa turizmine yönelmesi,
- Doğal kum plaja sahip olması nedeniyle denize dayalı aktivitelerin tercih edilmesi,

- Balıkçı köyü olması nedeniyle yeme-içmeye dayalı turizm potansiyelinin bulunması,
- Orman köyü olması nedeniyle yerel orman ürünlerinin (ıhlamur, kestane, kuşburnu, kızılçık vb) yöresel pazarlarda yer alması,
- Geleneksel ahşap tekne yapımı ile ziyaretçilerin dikkatini çekmesi,
- ‘Kapısuyu etkinlikleri’ nin her yıl düzenlenmeye çalışılmasıdır.
- Araştırma alanının tehditleri:
- Yaz aylarında nüfusun artması sonucu taşıma kapasitesinin aşılması ve altyapının yetersiz kalması,
- Yaz aylarında turist sayısının artması nedeniyle doğal ve kültürel çevre kirliliğinin yaşanması,
- Ahşap tekne yapımıcılığına yeterli destek sağlanamaması ve genç işgücünün dışı göçü nedeniyle giderek azalmasıdır.

B. Yerel Halka Uygulanan Anket Çalışmalarından Elde Edilen Sonuçlar

Kapısuyu köyünde turizm ve peyzaj korumaya yönelik düşüncelerin öğrenilmesi amacıyla 40 yerel insana anket soruları yöneltilmiştir.

Anketin ilk bölümünden elde edilen verilere göre Kapısuyu Köyünde yaşayan kadınların büyük bir kısmı 50 yaşın üzerindedir. Ankete katılan kadınların % 20 si turizm geliri getiren işlerde çalışırken % 80'i ev hanımıdır. Erkeklerin ise büyük çoğunluğu 60 yaş üzerindedir. Erkeklerin büyük çoğunluğu emeklidir. Sadece % 16'sı turizm geliri getiren işlerle uğraşmaktadır. Bu durum Kapısuyu köyünün dışı göç verdiğini, köyde yaşlı nüfusun bulunduğunu ve turizm faaliyetlerinin gelir elde etmek amacıyla uygulanmadığını göstermektedir.

Ankete çalışmasına katılanların % 90'ı ‘Kapısuyu Köyü’ne turist geliyor mu?’ sorusuna evet cevabını vermiştir (Tablo 1). Katılımcılara ‘Turistler, Kapısuyu Köyü’ nü en çok hangi mevsimde tercih etmektedir?’ diye sorulduğunda ise tümü yaz mevsimini işaretlemiştir. Bu Kapısuyu Köyü’nde kitle turizmine yönelik bir potansiyelin olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 2. Kapısuyu Köyü’ne Turist Gelme Durumunun İncelenmesi

<i>Kapısuyu Köyü’ ne turist geliyor mu?</i>		
	Sayı	%
Evet	36	90
Hayır	4	10

Ankete katılanların % 80'i ‘Deniz kenarı olması’, % 20 si ise ‘Doğal güzellikleri’ nedeniyle ziyaretçilerin Kapısuyu Köyü’nü tercih ettiğini belirtmiştir (Tablo 2). Görüşmeler sırasında katılımcılardan hiçbiri geleneksel el sanatları veya tekne yapımıcılığı gibi yöresel özellikleri işaretlememiştir. Bu durum Kapısuyu’ ndaki turizm faaliyetlerinde en çok denize dayalı turizmin etkili

olduğunu, aksine geleneksel el sanatları ile tekne yapımıcılığı gibi yöresel özelliklerin zamanla unutulduğunu veya göz ardı edildiğini göstermektedir.

Tablo 3. Yörede Turistlerin İlgisini Çeken Özelliklerin Dağılımı

<i>Kapısuyu Köyü' nün en çok hangi özelliği için turistler buraya gelmektedir?</i>		
Özellikler	Sayı	%
Deniz kenarı olması	32	80
Doğal güzellikleri	8	20

Anket yanıtlarına göre Kapısuyu Köyü'nde turizmi olumsuz etkileyecek faktörlerin başında % 42,5 oranında tanıtım eksikliği, % 25 oranında konaklama yetersizliği, % 20 oranında altyapı sorunları ve % 12,5 oranında ulaşım yetersizliği gelmektedir. Özellikle sonbahar ve kış mevsiminde konaklama alanlarının kapalı olması, yaz mevsiminde ise yatak sayısının yetersizliği köyde turizm açısından büyük bir sorun teşkil etmektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Kapısuyu Köyü' nde Turizmi Olumsuz Etkileyecek Faktörlerin Dağılımı

<i>Kapısuyu Köyü'nde turizmi olumsuz etkileyecek faktörler neler olabilir?</i>		
Faktörler	Sayı	%
Ulaşım	5	12.5
Altyapı	8	20
Konaklama Yetersizliği	10	25
Tanıtım eksikliği	17	42.5

Yanıtlarda yazın turist sayısının artması ile taşıma kapasitesinin üstüne çıktığı ve altyapı sorunlarının ortaya çıktığı belirtilmiştir. Altyapı sorunları olarak en fazla temiz su sıkıntısının yaşandığı ifade edilmiştir. Ancak katılımcılardan hiçbiri 'Çevre sorunları' maddesini işaretlememiştir. Katılımcılar, köyde çevre sorunu ile karşılaşmadıklarını ya da çevre sorununa neden olan etkenlerin köydeki turizmi olumsuz etkilemediğini düşünmektedir.

Tablo 5. Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerine Katılma Durumunun İncelenmesi

<i>Siz buradaki turizm faaliyetlerine katılıyor musunuz?</i>		
	Sayı	%
Evet	18	45
Hayır	22	55

Kapısuyu'nda anket çalışmasına katılanların % 45'i turizm faaliyetlerine katıldığını, % 55'i turizm faaliyetlerine katılmadığını ifade etmiştir (Tablo 5). Yöre halkının turizm faaliyetlerine katılmaması, Kapısuyu Köyü turizm faaliyetlerinin gelişmesinde bir engel teşkil edeceği açıktır.

% 45 oranında turizm faaliyetlerine katıldığını söyleyen katılımcılara ayrıca ‘Hangi turizm faaliyetlerine katılıyorsunuz?’ diye sorulmuştur. Yanıtların % 70’i ‘Yüzme’, % 30’u ‘Avcılık/balık tutma’ yönünde olmuştur. ‘Doğayı inceleme’ veya ‘Diğer’ maddeleri ise işaretlenmemiştir. Burada yine denize dayalı aktivitelerin öne çıktığı görülmektedir. Ayrıca yanıtlardan yerel halkın doğal değerlere dayalı turizm faaliyetleri konusunda yeterince bilgiye sahip olmadığı da anlaşılmıştır.

Halbuki turizm faaliyetlerinin sağlıklı ve sürdürülebilir gelişmesi için yerel halkın turistik ve rekreasyonel faaliyetlere dâhil edilmesi gerekmektedir. Yerel halkın bu konudaki düşüncelerini almak için katılımcılara ‘Kapısu Köyü’nde turizmi geliştirebilmek için hangi işlerde çalışmak istersiniz?’ diye sorulmuştur. Ankete katılanlar en fazla kafe veya restaurant işletmeciliği yapabileceklerini söylemişlerdir. Bu yanıtı veren kişilerin % 73,3’ü kadın, % 64’ü erkektir. İkinci sırada ev pansiyonculuğu yapabileceklerini belirtmişlerdir. Ancak katılımcılardan hiçbiri ‘Rehberlik hizmetleri’ seçeneğini işaretlenmemiştir. Bu durum köy halkının, turizm olgusunun gelişimi ile doğal ve kültürel değerlerin tanıtımı arasındaki bağlantı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını göstermektedir (Tablo 6).

Tablo 6. Katılımcıların Turistik İşlerde Çalışma Tercihinin Cinsiyete Göre Dağılımı

	<i>Kapısu Köyü’nde turizmi geliştirebilmek için hangi işlerde çalışmak istersiniz?</i>			
	Kafe/Restaurant işletmeciliği		Ev pansiyonculuğu	
	Sayı	%	Sayı	%
Kadın	11	73.3	4	26.7
Erkek	16	64	9	36

Bölgede son yıllarda her yıl ‘Kapısu şenlikleri’ adı altında yerel etkinlikler düzenlenmektedir. Ankete katılanların % 42,5’i bu etkinliklerin bölgedeki turizmi canlandıracağını düşünmektedir (Tablo 7). Bu durum, yerel halkın bölgedeki turizmin gelişmesi konusunda istekli olduğunu göstermektedir.

Tablo 7. Kapısu Şenliklerinin Turizme Olan Etkisinin Değerlendirilmesi

<i>Kapısu etkinliklerinin bu bölgedeki turizmi geliştirebileceğini düşünüyor musunuz?</i>		
	Sayı	%
Evet	17	42.5
Hayır	14	35
Fikrim Yok	9	22.5

Yine ankete katılanların % 47,5’i yerel yöneticilerin köydeki turizmi canlandırmak için gerekli çalışmaları yapıp yapmadığı hakkında bir fikre sahip değildir (Tablo 7). Bu durum, yöneticilerin yörede yaptıkları çalışmalar konusunda yerel halkı bilgilendirmemesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 8. Yöneticilerin Turizm Gelişimi Konusunda Gerekli Çalışmaları Yapıp Yapmama Durumu

Bu bölgedeki turizm faaliyetlerinin gelişmesi için yöneticilerin gerekli çalışmaları yaptığını düşünüyor musunuz?

	Sayı	Yüzde
Evet	10	25
Hayır	11	27.5
Fikrim Yok	19	47.5

Kapısıyü Köyü'nde turizmin gelişmesi için ilk başta yöresel ve bölgesel tanıtımın yapılması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. İkinci sırada % 40 oranında ekonomik gelişme olması gerektiği vurgulanmıştır. En az % 7,8 oranında ise sosyo-kültürel gelişmeye ihtiyaç olduğu görülmektedir (Tablo 9).

Tablo 9. Turizm Potansiyelini Geliştirebilecek Faaliyetlerin Dağılımı

Sizce bölgede turizm potansiyelinin gelişmesi için neler yapılmalıdır?

	Sayı	Yüzde
Tanıtım Yapılması	21	52.5
Ekonomik Gelişme	16	40
Sosyo-kültürel Gelişme	3	7.8

Bölge tanıtımının yapılmaması yörenin turistler tarafından bilinmemesine neden olmaktadır. Sonuçta bu durum turizm yatırımlarını olumsuz etkileyecektir ve turizm gelişimini yavaşlatan bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Anket sonuçları, yerel ekonominin yeterince gelişmemiş olmasını yöre turizmini engelleyen bir unsur olarak ortaya çıkarmıştır.

C. Ziyaretçilere Uygulanan Anket Çalışmalarından Elde Edilen Sonuçlar

Turizm ve peyzaj koruma hakkında daha detaylı bilgi alabilmek için Amasra ilçe merkezinde yer alan 10 ziyaretçiye anket soruları yöneltilmiştir.

'Amasra ve yakın çevresine ilk kez mi geliyorsunuz?' sorusuna verilen yanıtlar değerlendirildiğinde, ziyaretçilerin yöreye ilk defa gelmediği anlaşılmıştır. Yanıtların %90'ı 'Hayır' yanıtı verirken, sadece %10'u 'Evet' demiştir. 'Hayır' yanıtı verenlere; 'Cevabınız hayır ise geliş sıklığınız nedir?' diye sorulmuştur. Katılımcıların %70'i gibi büyük bir bölümü her yıl geldiklerini belirtmişlerdir.

Ziyaretçilere 'Kimlerle birlikte geldiniz?' sorusu yöneltildiğinde ise yanıtların %70'lik çoğunluğu 'Ailemle' yanıtı verirken, %20'si ise 'Arkadaşlarla' geldiğini ifade etmiştir.

‘Daha çok hangi aylarda gelirsiniz?’ sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında; ziyaretçilerin %50’lik bölümü yaz aylarını tercih ettiğini söylemiştir. Bunu %20 ile Bahar (Mayıs Ayı), %20 ile Kış (Ocak-Şubat), %10 ile de Sonbahar (Ekim Ayı) izlemektedir.

Alana gelen ziyaretçilere ‘Nereden geliyorsunuz?’ sorusu yöneltildiğinde; cevapların %40’ı Bartın ve yakın çevresi, %30’u Ankara, %30’u İstanbul şeklinde olmuştur. Bartın ve yakın çevresi başta olmak üzere Ankara ve İstanbul çevresinden ziyaretçilerin bölgeye yoğun geldikleri anlaşılmaktadır.

Birden fazla seçmeli sunulan ‘Amasra ve yakın çevresinin en çok hangi özelliklerini beğeniyorsunuz?’ sorusunda ise yanıtların büyük çoğunluğu ‘Deniz kenarı olması’ ve ‘Doğal güzelliği’ yönünde olmuştur. Bunu daha az oranda ‘Tarihi mekanların olması’ ve ‘Diğer’ seçeneği altında balık yeme olanağı takip etmiştir. Uygulamada ‘Geleneksel el sanatları’ ve ‘Geleneksel mimari’ dikkati çekmemiş. Ankete katılanlar bu seçenekleri işaretlememişlerdir.

Ziyaretçilere, ‘Rekreatif ve turistik amaçlı hangi etkinliklerde bulunuyorsunuz? denildiğinde %30 oranında ‘Doğa yürüyüşü’, %30 ‘Diğer’ seçeneği altında bisiklete binme, araç veya yaya olarak gezme, alışveriş yapma etkinliklerinden bahsetmişlerdir. %20’lik dilim ise ‘Tarihi yerleri inceleme’ seçeneğini işaretlerken, %10’u ‘Yüzme’ ve %10’u ‘Doğayı inceleme’ faaliyetlerine katıldığını belirtmiştir.

Ziyaretçilere ‘‘Rekreatif ve turistik olanaklardan yeterince yararlanabiliyor musunuz?’ sorusu yöneltildiğinde ise katılımcıların tamamı evet yanıtı vermiştir.

‘Amasra’ya termik santralin yapılması, yöredeki turizm faaliyetlerinin gelişimini engeller mi?’ sorusu karşısında ziyaretçilerin %50’si turizm faaliyetlerinin engelleneceğini düşünürken, %30’luk önemli bir bölüm de fikrim yok diyerek bu konuda herhangi bir düşüncesi olmadığını belirtmiştir. Katılımcıların %20’si ise soruya hayır yanıtı vermiştir.

Katılımcılara yöneltilen ‘Yeni tünel uygulaması, sizce Amasra ve yakın çevresinin doğal çevresine zarar verecek midir?’ sorusu karşısında ise ziyaretçilerin %40’ı yeni ulaşımın doğal çevreye zarar vereceğini düşünmekte, %50’lik önemli bir bölüm ise bu konuda herhangi bir fikri bulunmadığını bildirmiştir. Bu soruya ‘Evet’ yanıtı verenlere yöneltilen ‘Bu zararlar ne olabilir?’ sorusuna ise %80’i doğal bitki örtüsünün tahrip olacağını düşünmektedir. %20’si ise bu düşünceye ek olarak çevre kirliliği yaşanacağını da belirtmiştir.

Katılımcıların %40’ı 36-45 yaş aralığındadır. Yanıtların çoğu lise mezunu katılımcılardan alınmıştır. Serbest meslek ve memur olan kişiler yoğunluktadır.

D. Yöneticilere Uygulanan Anket Çalışmalarından Elde Edilen Sonuçlar

Kapısu Yu Köyü’ndeki turizm faaliyetleri hakkında bilgi almak için 6 erkek yöneticiye anket soruları yöneltilmiştir. Yönetimde hiçbir kadının yer almaması dikkat çekmiştir.

Yöneticilerin % 80'i en az 5 yıldır görev yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum köyün sosyal, kültürel ve ekonomik değerlerinin yöneticiler tarafından iyi bilindiğini göstermiştir. Ayrıca yöneticilerle yapılan görüşmeler sonucunda, Kapısuyu Köyü'ne turistlerin geldiği tekrar teyit edilmiş ve gelen turistlerin ise en çok yüzme aktivitesini tercih ettiği, ikinci sırada doğayı inceleme amaçlı yöreyi ziyaret ettikleri belirtilmiştir.

Yöneticiler, bugüne kadar turistlerin kendilerinden bazı isteklerde bulunduğunu da belirtmişlerdir. Özellikle yaz aylarında konaklama ihtiyacını karşılayamadıklarını ve yatak kapasitesinin artırılmasını istediklerini dile getirmişlerdir. Bunun dışında kamp için gelen turistlerin plajda duşa ihtiyaçları olduklarını ilettiklerini, henüz bu eksikliklerin giderilemediği belirtilmiştir. Bu yanıtlar, yerel yönetimin altyapı desteği ve ekonomik açıdan yetersiz durumda olduğunu göstermektedir.

Yöneticilere 'Bölgenin doğal ve kültürel değerlerinin korunmasına yönelik bir çalışmanız var mı?' diye sorulduğunda 'Evet' cevabı alınmıştır. Bu çalışmaları, Küre Dağları Milli Parkı Müdürlüğü ile birlikte gerçekleştirdiklerini, onların belirlediği kurallara uyduklarını söylemişlerdir.

Bugüne kadar yerel halkın turizme dahil edilmesi yönünde çalıştıklarını fakat bu konuda başarılı olamadıklarını ifade etmişlerdir. Halkın turizm konusunda bilinçlendirilmesi için eğitimler düzenlediklerini fakat bu eğitimlerden de olumlu sonuç alınmadığını dile getirmişlerdir. Her iki durum değerlendirildiğinde yöneticilerin halkı teşvik etmesi ve bir üst yönetiminde Kapısuyu Köyü'nü bu konuda desteklemesi gerekmektedir.

Yöneticiler, yerel halkın turizme dahil edilmesi ve halkın bilgilendirilmesi konularında çalışmaları olduğunu, halktan da bu konuda istek geldiğini ifade etmişlerdir. Ancak Kapısuyu Köyü'nün herhangi bir turizm yönetim planının olmadığını da belirtmişlerdir. Bu durum bölgeye yapılacak yatırımların kalıcı olmamasına da neden olmaktadır. Aynı zamanda yerleşimde Bartın'ın diğer kıyılarında da olduğu gibi turistik ve rekreasyonel odaklı bir kıyı planlaması ve tasarımına ihtiyaç duyulduğu fark edilmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ülkemizde taşıma kapasitesi dikkate alınmadan daha fazla turist çekebilmek için yapılan yatırımlar, doğal ve kültürel peyzaj değerlerine zarar vermektedir. Bunun sonucunda turistik mekanlarda telafi edilemeyecek hatalar yapılmakta ve sonuçta turizm zarar görmektedir.

Kapısuyu Köyü konumu, ulaşım gücü ve sosyo-ekonomik gelişmemişlik nedeniyle peyzaj değerlerini bu güne kadar korumuş ve turizmden darbe almamıştır. Bu nedenle bundan sonra da kırsal yerleşimi turizm açısından geliştirirken turizme kaynak olan peyzaj değerlerinin korunmasına dikkat edilmeli, yerel halkın yaşam kalitesini ve ziyaretçi memnuniyetini arttırmaya yönelik faaliyetler yapılmalıdır.

Kapısuyu Köyü'nde turizmin geliştirilmesi ile yerel halka yeni iş kaynakları yaratılarak dışa göç bir nebze önlenmiş olacaktır. Bu şekilde bölgesel turizm potansiyeli gelişirken, aynı zamanda ekonomik olarak kalkınma da sağlanacaktır. Kapısuyu Köyü'nde sürdürülebilir turizmin gelişmesi için yapılması gereken stratejik eylemler aşağıda belirtilmiştir:

- **Yerel halk, ziyaretçiler ve yöneticiler turizm ve koruyarak-kullanma konusunda bilinçlendirilmelidir.** Turizm eğitimleri doğal ve kültürel değerleri koruma bilinci ile birlikte anlatılmalıdır. Bu amaçla gönüllü çevreci kuruluşlardan ve yerel yöneticilerden destek alınabilir. Ancak bu şekilde hedeflenen sürdürülebilir turizm gerçekleşmiş olacaktır. Ziyaretçi anketlerinde yörede en çok beğenilen özellikler arasında 'Doğal güzelliği' ve 'Deniz kenarı olması' öne çıkarılmıştır. Bu durum Kapısuyu köyü dahil tüm Amasra ve yakın kıyı peyzajının korunmasını zorunlu kılmaktadır. Yine anket sonuçları Geleneksel el sanatları ve yöre mimarisinin de hak ettiği ilgiye kavuşturulması gerektiğini ortaya çıkarmıştır.
- **Turizmin gelişebilmesi için ulaşım, su, kanalizasyon, donatı elemanları vb diğer altyapı çalışmalarına destek verilmelidir.** Özellikle ulaşım gücü ve temiz su ihtiyacı giderilmelidir. Ulaşım gücü yeni yapılan Bartın-Sinop Karayolu ile önemli ölçüde giderilecektir.
- Ziyaretçiler, Amasra ve yakın çevresindeki yeni tünel vb ulaşım yapılarının doğal çevreye özellikle doğal bitki örtüsüne zarar vereceğini düşünmektedir, yol çevresinde kirlilik yaşanacağını da ifade etmektedir. Ancak katılımcıların yarısının yeni tünel uygulaması ve doğal çevreye vereceği zararlar hakkında fikri bulunmaması da dikkat edilmesi gereken diğer bir husustur. **Bu konuda gerekli bilgilendirmenin yapılması, yol ekosistemlerinin devamlılığı için doğala yakın planlamaya ağırlık verilmelidir.**
- Anket sonuçları, Amasra ve yakın çevresinde yapılması düşünülen termik santralinin yöre turizmini olumsuz etkileyeceğini ortaya çıkarmıştır. **Bu enerji altyapı çalışmalarına kesinlikle destek verilmemeli, bu konuda fikri olmayan ziyaretçilere ve yerel halka da gerekli bilgi aktarımları sağlanmalıdır**
- Ziyaretçilerle yapılan anket çalışmalarından, yörenin genellikle Bartın ve yakın çevresi başta olmak üzere Ankara ve İstanbul'dan ziyaret edildiği sonucuna ulaşılmıştır. **Köyün yerel ve bölgesel tanıtım ihtiyacının karşılanması için bir üst yönetimin desteği gerekmektedir.** Bu nedenle yerel yönetimlerce bölgenin tanıtımı için katkı sağlayacak broşürler ve tanıtıcı yayınlar hazırlanmalı ve dağıtılmalıdır. Belgesel ve diğer görsel yayınlardan faydalanılmalıdır.
- **Anket sonuçları ziyaretçilerin turizm açısından özellikle yaz aylarını tercih ettiğini göstermektedir. Yaz aylarındaki denize dayalı turizm aktivilerinden yararlanan aşırı ziyaretçi kullanımının dengelenmesi için 12 aya turizmi yayan alternatif turizm türleri tercih edilmeli, 1/25000 Çevre Düzeni Plan ve raporlarına eklenmelidir.** Anket sonuçları sırasıyla doğa yürüyüşü, tarihi yerleri inceleme, yüzme, doğa gözlemi, bisiklete binme, araç veya rehberli

yaya gezintileri, alışveriş aktivitelerinin varlığını ortaya çıkarmıştır. Burada alanın Küre Dağları Milli Parkı ekosistemleri ile olan yakınlığı da avantaj olarak kullanılmalıdır.

- Ziyaretçilerin konaklama ihtiyacının tam olarak karşılanamadığı görülmüştür. Bu sorunu gidermek için **yöre halkı ev pansiyonculuğuna özendirilmeli, halka turizm işletmeciliği ve pazarlaması konusunda üniversite işbirliği ile eğitim programları uygulanmalıdır.** Turizm yatırımcıları peyzaj değerleri konusunda bilinçlendirilmeli, kaliteli konaklama tesislerinin yapılması ve nitelikli hizmet sunulması sağlanmalıdır.

Bu araştırma sonucunda ortaya çıkan sürdürülebilir turizm stratejileri ve eylemleri, Bartın ili Merkez, Kurucuşile ve Amasra ilçeleri bütününde Kapısu Yu Köyü yerinde, halkın ekonomik ve sosyal yaşantısına katkı sağlarken kendi doğal ve kültürel değerlerini koruyarak kullanma deneyimi kazanmalarına da olanak sunacaktır.

TEŞEKKÜR

Bu araştırma, Bartın Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda 2013-2014 lisansüstü eğitim ve öğretim döneminde Yrd. Doç. Dr. Yeliz Sarı Nayim tarafından yürütülen PEM 625 Sürdürülebilir Turizm ve Habitat Koruma yüksek lisans dersi kapsamında gerçekleştirilen çalışmaların bir bölümünden geliştirilmiştir. Anket çalışmalarının arazide uygulanmasında ve verilerin bilgisayara girilmesinde yardımlarından dolayı yüksek lisans öğrencisi Sedanur Güney'e teşekkür ederim.

KAYNAKÇA

- Açıksöz, Sebahat, Gizem Cengiz Gökçe (2014), **Turizmin Kültürel Peyzaj Bileşenleri ve Kırsal Kimlik Üzerine Etkisi: Nallıhan-Beydili Köyü Örneği**, 2. International Symposium on Environment and Morality, Adıyaman.
- Altunışık, Remzi, Recai Coşkun - Serkan Bayraktaroğlu - Engin Yıldırım (2010), **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı**, 6. Basım, Sakarya: Sakarya Üniversitesi İİBF, Sakarya Yayıncılık, ISBN 978-605-4229-09-3.
- Budowski, Gerardo (1977), "Tourism and Conservation: Conflict, Coexistence, or Symbiosis?" **Parks**, 1(4), ss. 3-6.
- Clarke, Jackie (1997), "A Framework of Approaches to Sustainable Tourism". **Journal of Sustainable Tourism**, 21(3), ss. 224-233.
- Cömert, Tamer (2002), **Türkiye'de Sürdürülebilir Turizm için Makro Plan Önerisi**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Duran, Erol (2009), **Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Toplumsal ve Kültürel Kimliğin Korunması Gökçeada Örneği**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

-
- Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu (1991), **Ortak Geleceğimiz**, Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, Önder Matbaa.
- Emrealp, Sadun (2005). **Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı**, 2. Basım, İstanbul: IULA-EMME Yayınları, Birmat Matbaacılık, 142.
- Eren, İskender A. (2009), **Antalya İli Alanya İlçesinde Sürdürülebilirlik Açısından Turizm ve Çevre Konulu Bir Alan Araştırması**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Gezici, Ferhan (1998), **Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma Amacında Turizm Eylemlerinin Etkisi Türkiye Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma**, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Güleç, Sümer (1998), “Doğal Varlıklarımızın (Dağlar, Ormanlar, Göller, Akarsular) Koruma-Kullanma Dengeleri Gözetilerek Turizme Kazandırılması”, **I. Turizm Şurası**, Ankara, ss. 40-42.
- Himmetoğlu, Bülent (1992), “What is soft tourism”, **Architecture of Soft Tourism Seminar Proceedings**, Yıldız Üniversitesi, İstanbul, ss. 199-208.
- İkiz, Emine (2007) **Kastamonu Bartın Küre Dağları Milli Parkı Bartın Bölümünün doğal ve Kültürel Peyzaj Özelliklerinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma**, Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın.
- İzgi, Mehmet T. (2007) **Osmaniye İlinin Turizm Potansiyelinin Bölgesel Kalkınma Politikaları Açısından Değerlendirilmesi ve Sürdürülebilir Turizmin Gelişimi İçin Bir Model Önerisi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Jafari, Jafar, Geoffrey Wall (1994), “Sustainable Tourism”, **Annals of Tourism Research, A Social Sciences Journal**, 21(3), ss. 667-669.
- Karaaslan, Şule (1995), **Sürdürülebilir Turizm Gelişiminde Politikalar ve Ekoturizm**, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yayını, 9(26), No.86, Ankara: Mine Ofset Matbaacılık, 28.
- Kaya, İsmet (1997), **Sürdürülebilir Turizm Kalkınması ve Ülkemiz Açısından Bir Değerlendirme**. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir.
- McIntyre, George - Arlene Hetherington - Edward Inskeep (1993), **Sustainable Tourism Development: Guide for Local Planners**, Spain: World Tourism Organization.
- Orhunbilge, Neyran (2000), **Örnekleme Yöntemleri ve Hipotez Testleri**. Avcıol Yayınları, İstanbul.
- Sarı, Yeliz (2001), **Amasra İlçesi'nin Doğal ve Kültürel Peyzaj Değerlerinin Sürdürülebilir Turizm Bağlamında İrdelenmesi**, ZKÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın.
- Sarı Nayim, Yeliz (2014a), “Evaluations on the Development of Sustainable Tourism in Amasra's Urban Landscape”, **Bartın Orman Fakültesi Dergisi**, 16(23-24), Bartın.

-
- Sarı Nayim, Yeliz (2014b), “Analysis of Landscape Elements Important for Coastal Geomorphology in Amasra Touristic Settlement and Evaluations on Their Sustainability”, in **Tourism, Environment and Ecology in the Mediterranean Region**, R Efe and M Öztürk (Edt.), Chapter Twenty-Nine, (423-436), UK: Cambridge Scholars Publishing, ISBN (10): 1-4438-6218-5.
- Sarı Nayim, Yeliz (2015), “An Assessment Approach for Sustainable Tourism in Amasra’s Rural Area”, **Bartın Orman Fakültesi Dergisi**, 17(25-26), Bartın.
- TC Dışilişkiler Bakanlığı (2016), **Uluslararası çevre konuları**, Temel dış politika konuları, Türkiye’nin çevre politikası, www.mfa.gov.tr, (06.04.2016).
- TÜİK (2013) **Bartın İli Kurucuşile İlçesi Kapısıyü Köyü 2007-2013 yılları arası nüfus değerleri**. Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara.
- Varnacı Uzun, Funda (2012), **Ihlara Vadisi Kültürel Peyzaj Alanında Sürdürülebilir Turizm**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.